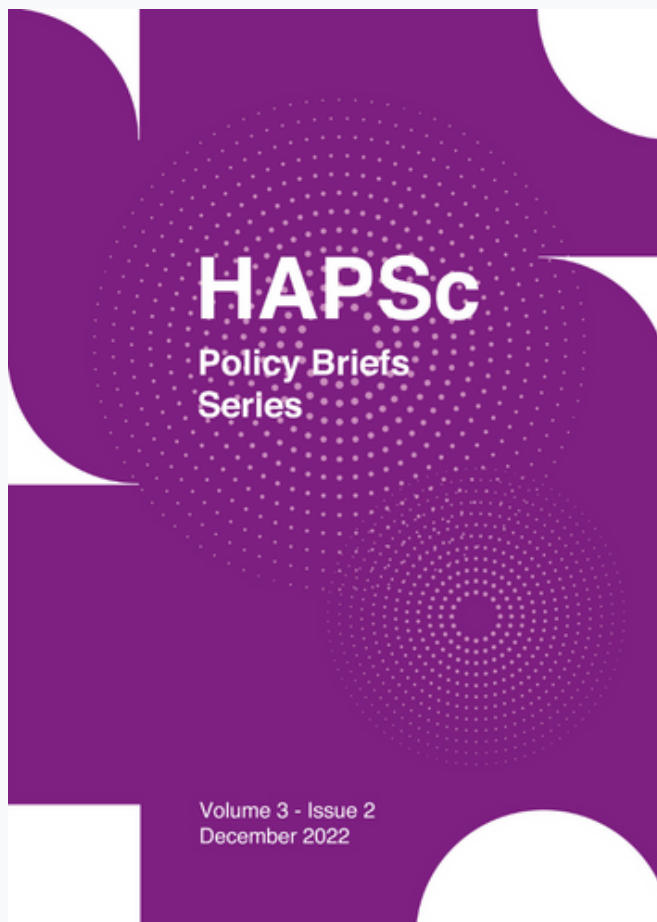

HAPSc Policy Briefs Series

Vol 3, No 2 (2022)

HAPSc Policy Briefs Series

The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment

Georgios Koukakis

doi: [10.12681/hapscpbs.33792](https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792)

Copyright © 2023, Γεώργιος Κουκάκης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Koukakis, G. (2022). The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment. *HAPSc Policy Briefs Series*, 3(2), 122–132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>

The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment¹

Georgios Koukakis²

Abstract

The National Security Strategy is the official grand strategy document under which US foreign policy is implemented. The latest National Security Strategy of the United States was published in October 2022 and is expected to significantly influence U.S. relations with other global actors. This analysis briefly reviews the previous Strategies, highlights the main points of the latest one, and sets out some considerations regarding the shaping of the future security environment.

Keywords: National Security Strategy; National Security Council; Foreign Policy; USA; China; Russia.

Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ: Ιστορικό, Πρόσφατες Εξελίξεις και Μελλοντικοί Προβληματισμοί Σχετικά με το Διεθνές Περιβάλλον Ασφάλειας

Γεώργιος Κουκάκης³

Περίληψη

Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας είναι το επίσημο έγγραφο υψηλής στρατηγικής, σύμφωνα με το οποίο ασκείται η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ. Η τελευταία Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2022 και αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τις σχέσεις των ΗΠΑ με τους υπόλοιπους παγκόσμιους δρώντες. Η παρούσα ανάλυση πραγματοποιεί μια σύντομη αναφορά στις προηγούμενες Στρατηγικές, επισημαίνει τα κυριότερα σημεία της πιο πρόσφατης και παραθέτει ορισμένους προβληματισμούς σχετικά με τη διαμόρφωση του μελλοντικού περιβάλλοντος ασφάλειας.

Keywords: Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας, Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας, Εξωτερική Πολιτική, ΗΠΑ, Κίνα, Ρωσία.

¹ To cite this paper in APA style: Koukakis, G. (2022). The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment. *HAPSc Policy Briefs Series*, 3(2), 122-132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>

² Master of Arts in «Governance, Development and Security in the Mediterranean» of the University of the Aegean, Analyst of Center for International Strategic Analyses (KEDISA), Member of the Hellenic Institute of Strategic Studies (HELISS) and Research Associate of "HERMES" Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy (I.I.A.S.GE.), Greece.

³ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη «Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο» του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Αναλυτής του Κέντρου Διεθνών Στρατηγικών Αναλύσεων (ΚΕΔΙΣΑ), Μέλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.) και Ερευνητικός Συνεργάτης του "ΕΡΜΗΣ" Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων, Ασφάλειας & Γεωοικονομίας (Ι.Δ.Υ.Α.ΓΕ).

Εισαγωγή

Το *Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας* (National Security Council) των ΗΠΑ ιδρύθηκε το 1947 δυνάμει του *Νόμου Εθνικής Ασφάλειας* (U.S. Government Publishing Office, 2022), με σκοπό τη δημιουργία ενός διυπηρεσιακού επιτελικού οργάνου για τον συντονισμό όλων των κρατικών φορέων και υπηρεσιών που ασχολούνται με ζητήματα εθνικής ασφάλειας και την εναρμόνιση των αντίστοιχων πολιτικών. Το Συμβούλιο υπάγεται απευθείας στον Πρόεδρο των ΗΠΑ, έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα⁴ και υποστηρίζεται από ανάλογο επιτελείο (*National Security Council Staff*) με επικεφαλής τον *Σύμβουλο Εθνικής Ασφάλειας* (National Security Adviser). Αποστολή του επιτελείου είναι η γραμματειακή υποστήριξη του Συμβουλίου, η χάραξη στρατηγικής και η ανάλυση πληροφοριών, με σκοπό τον έγκαιρο εντοπισμό απειλών της εθνικής ασφάλειας για την αντιμετώπισή τους «εν τη γενέσει».

Όντας ο πρώτος θεσμός ανά τον κόσμο που εφάρμοσε μια ολιστική προσέγγιση στην εξέταση των ζητημάτων εθνικής ασφάλειας, το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ αποτέλεσε το πρότυπο στο οποίο βασίστηκαν τα υπόλοιπα κράτη προκειμένου να συστήσουν τα δικά τους Συμβούλια, όπως το *Συμβούλιο Ασφάλειας* της Ρωσικής Ομοσπονδίας (Galeotti, 2019), η *Κεντρική Επιτροπή Εθνικής Ασφάλειας* της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (Qin, 2014), το *Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας* της Τουρκικής Δημοκρατίας (Cizre, 2003), κ.ά. Επιπρόσθετα, λόγω αφενός της καθημερινής επαφής του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας με τον Αμερικανό Πρόεδρο και αφετέρου του κομβικού ρόλου που διαδραματίζει το Συμβούλιο στη διαχείριση των ζητημάτων εθνικής ασφάλειας, το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας έχει χαρακτηριστεί ως η πιο κυρίαρχη οντότητα των ΗΠΑ όσον αφορά τη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής (Patterson, 2000:49). Μία από τις βασικές αρμοδιότητές του είναι και η εκπόνηση της *Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας* (National Security Strategy).⁵

Σύμφωνα με το άρθρο 3043 του Κώδικα των ΗΠΑ (U.S. Code), η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας υποβάλλεται στο Κογκρέσο αρχικά εντός εκατό πενήντα ημερών από την ανάληψη των καθηκόντων κάθε Προέδρου και στη συνέχεια σε ετήσια βάση, ταυτόχρονα με τον ετήσιο προϋπολογισμό. Η επίδραση που ασκεί η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ οφείλεται στο γεγονός ότι μέσα στο εν λόγω έγγραφο καθορίζονται τα ζωτικά εθνικά συμφέροντα και οι εθνικοί στόχοι των ΗΠΑ, η εξωτερική πολιτική που πρόκειται να εφαρμοστεί, οι αναληφθείσες διεθνείς δεσμεύσεις, καθώς και τα απαιτούμενα μέσα σε συνδυασμό με τους τρόπους χρησιμοποίησης αυτών,

⁴ Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ δεν δεσμεύεται από την απόφαση των μελών του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας, η οποία έχει περισσότερο χαρακτήρα εισήγησης, αλλά έχει τη δυνατότητα να λάβει διαφορετική απόφαση.

⁵ Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ είναι συνήθως αδιαβάθμητο έγγραφο, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται και η εκπόνηση συμπληρωματικού διαβαθμισμένου εγγράφου.

τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο (Office of the Law Revision Counsel, 2020). Καθορίζονται δηλαδή οι στόχοι (ends), τα μέσα (means) και οι τρόποι (ways) επίτευξης αυτών,⁶ παρέχοντας με τον τρόπο αυτό το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου οι κρατικοί φορείς θα χαράζουν και εν συνεχεία θα εφαρμόσουν τις επιμέρους στρατηγικές τους (Κουκάκης, 2022ε).

Οι προηγούμενες Στρατηγικές Εθνικής Ασφάλειας

Η πρώτη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ εκδόθηκε το 1987 από τον Πρόεδρο Ronald Reagan (The White House, 1987). Κύριο χαρακτηριστικό της ήταν η έμφαση που δινόταν στη χρήση στρατιωτικών μέσων, χωρίς ωστόσο να γίνεται αναφορά στα υπόλοιπα (διπλωματικά, οικονομικά, κ.λπ) διαθέσιμα μέσα ή να επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, γεγονός που κατά πάσα πιθανότητα οφειλόταν στα περιορισμένα χρονικά περιθώρια που διέθετε το επιτελείο για την εκπόνησή της (Snider, 1995:7). Η δεύτερη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας εκδόθηκε το 1988 από τον ίδιο Πρόεδρο (The White House, 1988) και – σε αντίθεση με την προηγούμενη – εστίαζε στην ανάπτυξη της οικονομίας και τις συγκρούσεις χαμηλής έντασης (Snider, 1995:7), διαχωρίζοντας την υφήλιο σε έξι γεωγραφικά διαμερίσματα.⁷

Η επόμενη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ εκδόθηκε το 1990 από τον Πρόεδρο George H. W. Bush (The White House, 1990), ενώ αξίζει να τονιστεί το γεγονός ότι λόγω των τρεχουσών εξελίξεων στην Ανατολική Ευρώπη - τις οποίες έπρεπε να λάβει υπόψη – η δημοσίευσή της καθυστέρησε σημαντικά (Snider, 1995:7-8). Ο ίδιος Πρόεδρος εξέδωσε δύο ακόμα Στρατηγικές Εθνικής Ασφάλειας το 1991 (The White House, 1991) και το 1993 (The White House, 1993), κύριο χαρακτηριστικό των οποίων ήταν η έμφαση στην ανάπτυξη της οικονομίας. Όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των Ενόπλων Δυνάμεων, η εν λόγω Στρατηγική επικεντρωνόταν στις περιφερειακές συγκρούσεις προβάλλοντας την έννοια της *αποτροπής* (deterrence), δεδομένου του γεγονότος ότι η Ε.Σ.Σ.Δ. είχε πάψει να αποτελεί απειλή για τις ΗΠΑ (Snider, 1995:8-10).

Η έκτη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ εκδόθηκε το 1994 από τον Πρόεδρο Bill Clinton έχοντας τίτλο «*Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας για τη Δέσμευση και την Διεύρυνση*» (The White House, 1994), κύριο χαρακτηριστικό της οποίας ήταν η αξιοποίηση όλων των κρατικών φορέων και η «αποσύνδεση» της εθνικής ασφάλειας από την έννοια της απειλής και η συσχέτισή της με την προστασία του αμερικανικού τρόπου ζωής (Snider, 1995:10-13). Οι αμέσως δύο επόμενες Στρατηγικές που εξέδωσε ο εν λόγω Πρόεδρος το 1995 (The White House, 1995) και το 1996 (The

⁶ Τα τρία αυτά στοιχεία αποτελούν βασικό συστατικό κάθε κειμένου στρατηγικού χαρακτήρα.

⁷ Δυτικό Ημισφαίριο, Σοβιετική Ένωση-Ανατολική Ευρώπη, Δυτική Ευρώπη-NATO, Μέση Ανατολή-Νότια Ασία, Αφρική και Ανατολική Ασία-Ειρηνικός.

White House, 1996) διατήρησαν τον ίδιο τίτλο και παρόμοιο περιεχόμενο, ενώ η τέταρτη Στρατηγική του Προέδρου Clinton εκδόθηκε το 1997 με τίτλο «*Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας για έναν Νέο Αιώνα*» (The White House, 1997) και επικεντρωνόταν στη διπλωματία, την οικονομία και την προώθηση των δημοκρατικών θεσμών στο εξωτερικό, αναφέροντας παράλληλα την ανάγκη ετοιμότητας δράσης των Ενόπλων Δυνάμεων.

Ο Πρόεδρος Clinton εξέδωσε τρεις ακόμα Στρατηγικές Εθνικής Ασφάλειας, από τις οποίες η Στρατηγική του 1998 (The White House, 1998) και η αντίστοιχη του 1999 (The White House, 1999) διατήρησαν τον ίδιο τίτλο με το έγγραφο του 1997 με τη διαφορά ότι είχαν μεγαλύτερη έκταση καθώς ανέφεραν περισσότερες λεπτομέρειες, ενώ η έβδομη και τελευταία Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας του εν λόγω Προέδρου εκδόθηκε το 2000 με τίτλο «*Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας για μια Παγκόσμια Εποχή*» (The White House, 2000), θέτοντας ως βασικούς στόχους την ενίσχυση της ασφάλειας στο εσωτερικό και το εξωτερικό, την εξασφάλιση της ευημερίας και την προώθηση της Δημοκρατίας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Η δέκατη τρίτη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ εκδόθηκε από τον Πρόεδρο George W. Bush (Junior) το 2002 - ένα έτος μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στους δίδυμους πύργους – και έδινε έμφαση στην υπεράσπιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, την ενίσχυση των συμμαχιών για την καταπολέμηση της παγκόσμιας τρομοκρατίας και την πρόληψη παρόμοιων επιθέσεων, την εκτόνωση των περιφερειακών συγκρούσεων, τον περιορισμό της διασποράς των όπλων μαζικής καταστροφής, καθώς και την προώθηση του ελεύθερου εμπορίου και των δημοκρατικών θεσμών, μέσω της αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου της κοινότητας πληροφοριών (The White House, 2002). Ο εν λόγω Πρόεδρος εξέδωσε μία ακόμα Στρατηγική το 2006, η οποία έθετε ως επιπλέον στόχο – σε σχέση με την προηγούμενη Στρατηγική – την εκμετάλλευση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των προκλήσεων της *παγκοσμιοποίησης*,⁸ με απώτερο σκοπό την εδραίωση δημοκρατικών καθεστώτων που θα ικανοποιούν τις ανάγκες των πολιτών τους και θα δρουν υπεύθυνα εντός του διεθνούς περιβάλλοντος (The White House, 2006).

Η αμέσως επόμενη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ εκδόθηκε το 2010 από τον Πρόεδρο Obama (The White House, 2010) και προωθούσε την ανάπτυξη της «ήπιας ισχύος» (soft power) και των συνεργατικών σχημάτων. Τόνιζε όμως και τη δύναμη της «σκληρής ισχύος» των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς επίσης και το γεγονός ότι οι ΗΠΑ θα χρησιμοποιήσουν κάθε απαραίτητη δύναμη για την αντιμετώπιση των απειλών της εθνικής ασφάλειας, όπως το δίκτυο της τρομοκρατίας με το οποίο βρίσκονταν – όπως χαρακτηριστικά αναφερόταν μέσα στο έγγραφο - ακόμα σε πόλεμο. Το

⁸ Ως ενδεικτικά παραδείγματα αναφερόταν οι πανδημίες, το παράνομο εμπόριο και η καταστροφή του περιβάλλοντος.

2015 ο ίδιος Πρόεδρος εξέδωσε έπειτα από πολλές καθυστερήσεις⁹ (Cancian, 2017:12) μία ακόμα Στρατηγική (The White House, 2015), η οποία επικεντρωνόταν στην εσωτερική ασφάλεια, την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή ασφάλεια (Patrick, 2015), διατηρώντας μία σχετικά σκληρή στάση απέναντι στη Ρωσία και την Κίνα (Lucas & McInnis, 2016).

Η δέκατη έβδομη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας εκδόθηκε το 2017 από τον Πρόεδρο Donald Trump (The White House, 2017), καθόριζε τέσσερις βασικούς πυλώνες δράσης¹⁰ και προσδιόριζε έξι γεωγραφικές περιοχές ενδιαφέροντος,¹¹ ενώ αρκετοί τη χαρακτήρισαν ως μη ρεαλιστική ή ακόμα και μεταψυχροπολεμική, καθώς ερμηνεύτηκε ως μια προσπάθεια διατήρησης της πρωτοκαθεδρίας των ΗΠΑ στο διεθνές σύστημα (Inboden, 2018). Το εν λόγω έγγραφο ήταν επίσης γεμάτο αναφορές σχετικά με την προσπάθεια υπονόμευσης των ΗΠΑ από Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, γεγονός που οδήγησε στην όξυνση των σχέσεων των δύο κρατών (Jost, 2017). Αξίζει τέλος να επισημανθεί ότι ανάλογες αναφορές υπήρχαν και ως προς τη δράση της Ρωσίας, του Ιράν και της Βόρειας Κορέας.

Η ισχύουσα Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας

Στις 03 Μαρτίου 2021 – έξι εβδομάδες μετά την επίσημη ανάληψη των καθηκόντων του - ο Πρόεδρος Joe Biden εξέδωσε ένα έγγραφο στρατηγικού χαρακτήρα με τίτλο *Ενδιάμεση Στρατηγική Καθοδήγηση Εθνικής Ασφάλειας* (The White House, 2021) με σκοπό την παροχή κατευθύνσεων στα Υπουργεία και τις Υπηρεσίες μέχρι την έκδοση της νέας Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας (The White House, 2022). Το εν λόγω έγγραφο έθετε τρεις προτεραιότητες,¹² συνέδεε την εθνική ασφάλεια με την κατανομή της ισχύος, την πρόληψη των άμεσων απειλών και τη διατήρηση ενός σταθερού και ανοιχτού διεθνούς συστήματος, ενώ εξακολουθούσε να χαρακτηρίζει ως απειλή τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και τη Ρωσική Ομοσπονδία δίνοντας παράλληλα έμφαση στην κλιματική κρίση (Baumann, 2021). Υποστήριζε τέλος πως η ευημερία των πολιτών και η *ανθεκτικότητα* (resilience) της κοινωνίας είναι οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν την εθνική ασφάλεια και όχι οι εξωτερικές απειλές (McInnis, 2021).

⁹ Οι εν λόγω καθυστερήσεις ανάγκασαν τον Πρόεδρο Obama να παρέμβει προσωπικά στη διαδικασία χάραξης της Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας, για τον καθορισμό των στόχων και τον περιορισμό της έκτασής της.

¹⁰ Αυτή περιελάμβαναν την «Προστασία του Αμερικανικού λαού, της Πατρίδας και του Αμερικανικού τρόπου ζωής, την «Πρωτόθιση της Αμερικανικής Ευημερίας», τη «Διατήρηση της Ειρήνης μέσω της Δύναμης» και την «Εξάπλωση της Αμερικανικής Επιρροής».

¹¹ Τον Ινδο-Ειρηνικό, την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, το Νότια και Κεντρική Ασία, το Δυτικό Ημισφαίριο και την Αφρική.

¹² Αυτές περιελάμβαναν την «Προστασία της ασφάλειας του αμερικανικού λαού», τη «Διεύρυνση της οικονομικής ευημερίας και των ευκαιριών» και την «Προστασία των δημοκρατικών αξιών στην καρδιά του αμερικανικού τρόπου ζωής».

Στις 12 Οκτωβρίου 2022 ο Πρόεδρος Biden εξέδωσε τη δέκατη όγδοη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ (The White House, 2022), η οποία περιελάμβανε πέντε μέρη.¹³ Το πρώτο μέρος ανέφερε ότι η τρέχουσα δεκαετία είναι καθοριστική για το μέλλον της ανθρωπότητας, καθόριζε ως *στρατηγικές προκλήσεις* την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων της εποχής αλλά και των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, της επισιτιστικής κρίσης και των λοιπών παγκόσμιων κοινών απειλών. Αναδείκνυε επίσης το ρόλο των ΗΠΑ, οι οποίες – σύμφωνα με το έγγραφο – παρέμεναν κυρίαρχη δύναμη σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και τη φύση του σύγχρονου ανταγωνισμού η οποία αφορούσε στην υπεράσπιση της δημοκρατίας έναντι της αναθεωρητικής εξωτερικής πολιτικής των αυταρχικών κυβερνήσεων, αναφέροντας ως χαρακτηριστικά παραδείγματα τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και τη Ρωσία. Τέλος τόνιζε πως ο βέλτιστος τρόπος αντιμετώπισης όλων των προκλήσεων είναι η συνεργασία και πως επιδίωξη των ΗΠΑ είναι μία ελεύθερη, προσβάσιμη, ευήμερη και ασφαλής διεθνή τάξη.

Το δεύτερο μέρος αναφερόταν στην ανάγκη προώθησης *κρίσιμων εγχώριων επενδύσεων* για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας και την ενδυνάμωση της μεσαίας τάξης, επισημαίνοντας ότι τα όρια μεταξύ εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής στο σύγχρονο περιβάλλον είναι πλέον δυσδιάκριτα. Έθετε ως στόχο την εφαρμογή μίας σύγχρονης καινοτόμου βιομηχανικής στρατηγικής - σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα - για την ασφάλεια των κρίσιμων υποδομών και του κυβερνοχώρου, την ενδυνάμωση των δημοκρατικών θεσμών, την ανάπτυξη συμμαχιών με κράτη που συμμερίζονται τις ίδιες αξίες όπως η *AUKUS* (Corben, Townshed, & Patton, 2021),¹⁴ η *Five Eyes* (Tossini, 2020),¹⁵ η *Quad* (Department of Foreign Affairs and Trade of the Australian Government, 2017)¹⁶ και η *G7* (European Commission, 2022) και τον εκσυγχρονισμό των Ενόπλων Δυνάμεων εφαρμόζοντας μια ολοκληρωμένη *αποτροπή*, η οποία θα βρίσκει εφαρμογή σε όλα τα πεδία, τους φορείς, τα φάσματα των συγκρούσεων, τους φορείς και τους εταίρους.

Το τρίτο μέρος καθόριζε τις *παγκόσμιες προτεραιότητες* των ΗΠΑ, οι οποίες περιελάμβαναν τον «παραγκωνισμό» (out-competing) της Κίνας και τον περιορισμό (constraining) της Ρωσίας, τη συνεργασία για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων όπως η κλιματική κρίση και η ενεργειακή ασφάλεια, οι πανδημίες και οι λοιπές βιολογικές απειλές, η επισιτιστική κρίση, ο έλεγχος των εξοπλισμών και η μη διασπορά των ΠΒΧ οπλικών συστημάτων, η τρομοκρατία και το οργανωμένο

¹³ Το Μέρος I είχε τίτλο «Ο Ανταγωνισμός για Όσα Έπονται» (The Competition for What Comes Next), το Μέρος II «Επενδύοντας στη Δύναμή μας» (Investing in our Strength), το Μέρος III «Οι Παγκόσμιες Προτεραιότητές μας» (Our Global Priorities), το Μέρος IV «Η Στρατηγική μας ανά Περιφέρεια» (Our Strategy by Region) και το Μέρος V «Συμπέρασμα» (Conclusion).

¹⁴ Συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας με την Αυστραλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

¹⁵ Συνεργασία στον τομέα των πληροφοριών με την Αυστραλία, τον Καναδά, τη Νέα Ζηλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

¹⁶ Συνεργασία με την Ιαπωνία, την Ινδία και την Αυστραλία για την αντιμετώπιση προκλήσεων σε περιφερειακό επίπεδο.

έγκλημα, θέτοντας συγκεκριμένες παραμέτρους για την αποτελεσματική τους αντιμετώπιση, όπως η τεχνολογία, η κυβερνοασφάλεια, το εμπόριο και η οικονομία, η προστασία ομήρων και κρατουμένων καθώς και η καταπολέμηση της διαφθοράς.

Όσον αφορά τέλος το διαχωρισμό σε *περιοχές ενδιαφέροντος*, το τέταρτο μέρος επικεντρωνόταν σε έξι γεωγραφικές περιοχές (regions), με πρώτη αυτή του *Ινδο-Ειρηνικού* την οποία οι ΗΠΑ επιδιώκουν να καταστήσουν προσβάσιμη, διασυνδεδεμένη, ευήμερη, ασφαλή και ανθεκτική σε συνεργασία με τα κράτη της περιοχής. Ακολούθως το έγγραφο αναφερόταν στην *Ευρώπη* με την οποία οι ΗΠΑ επιδιώκουν την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας¹⁷ και στη συνέχεια στο *Δυτικό Ημισφαίριο* στο οποίο πρέπει να προωθηθεί η Δημοκρατία και η ευημερία. Ως τέταρτη περιοχή καθοριζόταν η *Μέση Ανατολή* στην οποία επιδιωκόταν η αποκλιμάκωση και η ενσωμάτωση μέσω πιο ρεαλιστικών στόχων, ως πέμπτη η *Αφρική* με τα κράτη της οποίας οι ΗΠΑ επιδιώκουν να συνάψουν συνεργασία και τελευταία η *Αρκτική* η οποία - λόγω της κλιματικής αλλαγής - έχει γίνει πιο προσβάσιμη από ποτέ και την οποία σκοπεύουν να διατηρήσουν ασφαλή. Αξίζει επίσης να τονιστεί το γεγονός ότι τόσο η *Θάλασσα*, όσο και ο *Αέρας* αλλά και το *Διάστημα* αναφέρονται ως περιοχές ενδιαφέροντος, οι οποίες πρέπει να διασφαλιστούν όπως και οι προαναφερθείσες.

Συμπεράσματα

Επειδή η δημοσίευση της Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ πραγματοποιήθηκε σχετικά πρόσφατα – η εξαγωγή επομένως συμπερασμάτων ως προς την αποτελεσματικότητά της καθίσταται ιδιαίτερα επισφαλής – κρίνεται σκόπιμη η παράθεση ορισμένων προβληματισμών σχετικά με την επίδραση που πρόκειται να ασκήσει στο παγκόσμιο περιβάλλον ασφάλειας, ώστε να καταστεί δυνατή η λήψη προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσάρεστων καταστάσεων. Ο πρώτος προβληματισμός αφορά τον τρόπο αντίδρασης της *Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας*. Σύμφωνα με τις πρόσφατες δηλώσεις του Xi Jinping, η ηγεσία της Κίνας θεωρεί ως μία από τις βασικές αρχές της ειρηνικής συνύπαρξης των κρατών τη μη ανάμειξη άλλων κρατών στις εσωτερικές της υποθέσεις (Κουκάκης, 2022c). Η προσπάθεια επέμβασης επομένως των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό – μία περιοχή που παραδοσιακά ανήκει στην κινέζικη σφαίρα επιρροής - σε συνδυασμό με την ξεκάθαρη αναφορά περί «παραγκωνισμού» της Κίνας, ενδέχεται να επιφέρει περεταίρω κλιμάκωση των ήδη τεταμένων σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών.

Ανάλογη αντίδραση αναμένεται και από την πλευρά της *Ρωσίας*, η οποία – εκτός από το γεγονός ότι δεν αναμένεται να ανεχτεί την προσπάθεια περιορισμού της από τις ΗΠΑ – στη Στρατηγική Εθνικής

¹⁷ Όσον αφορά στον τομέα της Άμυνας, η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας αναφέρεται στη διεύρυνση του NATO, αλλά και την υποστήριξη των συμφερόντων της Ουκρανίας, της Γεωργίας και Μολδαβίας.

Ασφάλειας που εξέδωσε το 2021 αναφέρει ότι θεωρεί το *NATO* ως μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την εθνική της ασφάλεια (Koukakis, 2022a) και πως θα διαφυλάξει τα ρωσικά συμφέροντα στην περιοχή της Αρκτικής (Buchanan, 2021). Η διεύρυνση επομένως του *NATO* που επιχειρούν οι ΗΠΑ με την ένταξη της Φινλανδίας και της Σουηδίας, η στενότερη αμυντική συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η συνεχής παροχή υποστήριξης στην Ουκρανία, τη Γεωργία και τη Μολδαβία (Koukakis, 2022b), αλλά και η επέμβαση στην Αρκτική – ενέργειες που αναφέρονται ρητά στη νέα Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ – αναμένεται να επιδράσουν καταλυτικά στις διμερείς σχέσεις των δύο κρατών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επίσης αναμένεται να παρουσιάσουν νέα πεδία ανταγωνισμού όπως το *διάστημα* και ο *κυβερνοχώρος*, τα οποία λόγω της αλματώδους προόδου που σημειώνει η τεχνολογία - η οποία με τη σειρά της συμβάλλει με τον καλύτερο τρόπο στην ανάπτυξη της καινοτομίας - θα ασκήσουν μεγάλη επιρροή στη διαμόρφωση του μελλοντικού περιβάλλοντος ασφάλειας. Η αντιπαράθεση μεταξύ των κρατών έχει αρχίσει ήδη να μεταφέρεται από το συμβατικό πεδίο μάχης στα δύο νέα αυτά πεδία, με τους ειδικούς να κάνουν πλέον λόγο για διεξαγωγή *υβριδικού πολέμου*. Η νέα αυτή μορφή πολέμου - η οποία περιλαμβάνει τη διεξαγωγή *πληροφορικών επιχειρήσεων* (Koukakis, 2022d) και *κυβερνοεπιθέσεων* εκμεταλλευόμενη σε μεγάλο βαθμό τη διαστημική τεχνολογία - αναμένεται να αποτελέσει τον κανόνα στο νέο περιβάλλον ασφάλειας, με τη Ρωσία να ακολουθεί μία εξαιρετικά ενεργή στρατηγική σε αυτόν τον τομέα, καθώς «[...] *αντιλαμβάνεται τον τομέα των πληροφοριών με γεωπολιτικούς όρους, με τον εγχώριο τομέα πληροφοριών να αντιπροσωπεύει μια συνέχεια των κρατικών της συνόρων, τα οποία θεωρεί ότι παραβιάζονται διαρκώς από ξένους εισβολείς*» (Hakala, & Melnychuk, 2021).

Αξίζει τέλος να τονιστεί το γεγονός ότι – λαμβάνοντας υπόψιν και την απόσυρση των αμερικανικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν το 2021 – με τη δημοσίευση της εν λόγω Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας, οι ΗΠΑ παραδέχονται έμμεσα ότι η χρήση βίας, η ανάπτυξη δηλαδή ένοπλων τμημάτων σε μία περιοχή, δεν προωθεί εν τέλει τη σταθερότητα αλλά καθίσταται αναποτελεσματική. Για το λόγο αυτό επιχειρείται η αποκλιμάκωση της έντασης στη Μέση Ανατολή και η προώθηση της σταθερότητας και της ενσωμάτωσης εις βάρος του εκδημοκρατισμού, γεγονός που σύμφωνα με ορισμένους αναλυτές ενδέχεται να ευνοήσει τα ανελεύθερα καθεστώτα της περιοχής, θέτοντας ως παραδείγματα την Τουρκία και τη Συρία (Ryan, 2022).

References

Baumann, Z. (2021). Biden's National Security Strategy: Domestic Threats Take Centre Stage. International Centre for Counter-terrorism. Available at: <https://icct.nl/publication/bidens-national-security-strategy-domestic-threats/> (Accessed: 02/11/2022).

- Buchanan, E. (2021). Russia's 2021 National Security Strategy: Cool Change Forecasted for the Polar Regions. RUSI. Available at: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/russias-2021-national-security-strategy-cool-change-forecasted-polar-regions> (Accessed: 02/11/2022).
- Cancian, M. (2017). National Security Strategy Processes: Past, Present, and Future. In Cancian, M. (ed). Formulating National Security Strategy: Past Experience and Future Choices, Center for Strategic and International Studies: 12. Available at: https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/171006_CSIS_NationalSecurityStrategyFormulation_FINAL_0.pdf (Accessed 04/11/2022).
- Cizre, Ü. (2003). Demythologizing the National Security Concept: The Case of Turkey. Middle East Journal, 57(2), 213-229. Available at: http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/48473/Demythologizing_the_National_Security_Concept_The_Case_of_Turkey.pdf?sequence=1 (Accessed: 02/11/2022).
- Corben, T., Townshed, A. & Patton, S. (2021, September 16). What is the AUKUS Partnership? United States Studies Centre. Available at: <https://www.ussc.edu.au/analysis/explainer-what-is-the-aukus-partnershi> (Accessed 03/11/2022).
- Department of Foreign Affairs and Trade of the Australian Government. (2017, November 12). Australia-India-Japan-United States consultations on the Indo-Pacific. [Press Release]. Available at: <https://www.dfat.gov.au/news/media/Pages/aus-india-japan-us-consultations-on-the-indo-pacific> (Accessed 03/11/2022).
- European Commission. (2022, June 26). Statement by President von der Leyen on the occasion of the launch of the Partnership for Global Infrastructure and Investment at the G7 Leaders' Summit. [Press Release]. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_4122 (Accessed 03/11/2022).
- Galeotti, M. (2019, October). Russia's Security Council: Where Policy, Personality, and Process Meet. George C. Marshall European Center for Security Studies. Available at: <https://www.marshallcenter.org/en/publications/security-insights/russias-security-council-where-policy-personality-and-process-meet-0#toc-the-marshall-center-security-insights> (Accessed: 02/11/2022).
- Hakala, J. & Melnychuk, J. (2021). Russia's Strategy in Cyberspace. NATO Strategic Communications Center of Excellence. Available at: <https://stratcomcoe.org/publications/russias-strategy-in-cyberspace/210> (Accessed: 02/11/2022).
- Inboden, W. (2018, January 2). A comprehensive roundtable on the National Security Strategy. War on the Rocks. Available at: <https://warontherocks.com/2018/01/comprehensive-roundtable-national-security-strategy/> (Accessed: 02/11/2022).
- Jost, T. (2017, December 28). The new pessimism of U.S. Strategy towards China. War on the Rocks. Available at: <https://warontherocks.com/2017/12/new-pessimism-u-s-strategy-towards-china/> (Accessed: 02/11/2022).
- Koukakis, G. (2022a, May 2). Did Russia fall into Thucydides trap?. Center for International Strategic Analyses. Available at: <https://kedisa.gr/en/did-russia-fall-into-thucydides-trap/> (Accessed 04/11/2022).
- Koukakis, G. (2022b). The 2022 NATO Madrid Summit: Background, key decisions, and future considerations. Hermes Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy, Briefing Note 2022(2). Available at: <https://nebula.wsimg.com/214630f378f315f99c8a8a245d889bc1?AccessKeyId=401F75AAF8C61A96E174&disposition=0&alloworigin=1> (Accessed 04/11/2022).
- Κουκάκης, Γ. (2022c, Οκτώβριος 31). Κίνα: Η επανεκλογή του Σι, το δόγμα της ειρηνικής ανόδου και το νέο διεθνές περιβάλλον. Huffpost Greece. Διαθέσιμο στο: https://www.huffingtonpost.gr/entry/kina-epanekloye-toe-si-to-doyma-tes-eirenikes-anodoe-kai-to-neo-diethnes-perivallon_gr_635a31efe4b04dfac7c5279 (Ανάκτηση 04/11/2022).
- Κουκάκης, Γ. (2022d, Μάρτιος 8). Ουκρανία: Ο Πόλεμος (και) της Πληροφορίας. Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών. Διαθέσιμο στο: <https://elisme.gr/oukrania-o-polemos-kai-tis-plirofori/> (Ανάκτηση 06/11/2022).
- Κουκάκης, Γ. (2022e, Σεπτέμβριος 15). Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας: Κλειδώνοντας το κουτί της Πανδώρας. Geopolitics & Daily News. Διαθέσιμο στο: <https://geopolitics.iisca.eu/2022/09/15/%cf%83%cf%84%cf%81%ce%b1%cf%84%ce%b7%ce%b3%ce>

%b9%ce%ba%ce%ae-%ce%b5%ce%b8%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ae%cf%82-
 %ce%b1%cf%83%cf%86%ce%ac%ce%bb%ce%b5%ce%b9%ce%b1%cf%82-
 %ce%ba%ce%bb%ce%b5%ce%b9%ce%b4%cf%8e/ (Ανάκτηση 04/11/2022).

Lucas N. & McInnis K. (2016). The 2015 National Security Strategy: Authorities, Changes, Issues for Congress. Congressional Research Service. Available at: <https://sgp.fas.org/crs/natsec/R44023.pdf> (Accessed 04/11/2022).

McInnis, K. (2021, March 29). The Interim National Security Strategic Guidance. Congressional Research Service. Available at: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11798> (Accessed: 02/11/2022).

Office of the Law Revision Counsel (2020). United States Code, Title 50 – War and National Defense, Chapter 44 – National Security, Subchapter I – Coordination for National Security, §3043. Annual national security strategy report. Available at: <http://uscode.house.gov/view.xhtml?req=granuleid:USC-prelim-title50-section3043&num=0&edition=prelim> (Accessed: 02/11/2022).

Patrick, S. (2015, February 6). Obama’s National Security Strategy: New Framework, Same Policies. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/blog/obamas-national-security-strategy-new-framework-same-policies> (Accessed: 02/11/2022).

Patterson, B. (2000). The White House Staff: Inside the West Wing and Beyond. Brookings Institution Press: 49.

Qin, L. (2014, February 24). Securing the “China Dream”: What Xi Jinping wants to achieve with the National Security Commission (NSC). Mercator Institute for China Studies. Available at: https://merics.org/sites/default/files/2020-05/China%20Monitor%20No_4.pdf (Accessed: 02/11/2022).

Ryan, J. (2022). Biden’s National Security Strategy: America’s Search for Order in the Middle East. Foreign Policy Research Institute. Available at: <https://www.fpri.org/article/2022/10/bidens-national-security-strategy-americas-search-for-order-in-the-middle-east/> (Accessed: 02/11/2022).

Snider, D. (1995). The National Security Strategy: Documenting Strategic Vision. Strategic Studies Institute: 7-13. Available at: <http://nssarchive.us/national-security-strategy-1987/> (Accessed 04/11/2022)

The State Council of the People’s Republic of China. (2022, October 25). Full text of the report to the 20th National Congress of the Communist Party of China. [Press Release]. Available at: http://english.www.gov.cn/news/topnews/202210/25/content_WS6357df20c6d0a757729e1bfc.html (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1987). National Security Strategy of the United States. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1987.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1988). National Security Strategy of the United States. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1988.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1990). National Security Strategy of the United States. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1990.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1991). National Security Strategy of the United States. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1991.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1993). National Security Strategy of the United States. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1993.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1994). National Security Strategy of Engagement and Enlargement. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1994.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1995). National Security Strategy of Engagement and Enlargement. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1995.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1996). National Security Strategy of Engagement and Enlargement. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1996.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1997). National Security Strategy for a New Century. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1997.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

The White House. (1998). National Security Strategy for a New Century. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/1998.pdf> (Accessed: 02/11/2022).

- The White House. (1999). National Security Strategy for a New Century. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2000.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2000). National Security Strategy for a Global Age. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2001.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2002). The National Security Strategy of the United States of America. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2002.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2006). National Security Strategy of the United States. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2006.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2010). National Security Strategy. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2010.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2015). National Security Strategy. Available at: <https://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2015.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2017). National Security Strategy of the United States of America. Available at: <http://nssarchive.us/wp-content/uploads/2020/04/2017.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2021). Interim National Security Strategic Guidance. Available at: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- The White House. (2022, March 03). Interim National Security Strategic Guidance. [Press Release]. Available at: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/03/interim-national-security-strategic-guidance/> (Accessed 06/11/2022).
- The White House. (2022). National Security Strategy. Available at: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> (Accessed: 02/11/2022).
- Tossini, V. (2020, April 14). The Intelligence Alliance of the Anglosphere. United Kingdom Defence Journal. Available at: <https://ukdefencejournal.org.uk/the-five-eyes-the-intelligence-alliance-of-the-anglosphere/> (Accessed 03/11/2022).
- U.S. Government Publishing Office. (2022, March 15). National Security Act of 1947. Available at: <https://www.govinfo.gov/app/details/COMPS-1493> (Accessed: 02/11/2022).